

Program ulaganja u instrumente vlasničkog i kvazi-vlasničkog financiranja – NPOO

Sredstva za provedbu ovog Programa osigurana su Nacionalnim planom oporavka i otpornosti 2021.-2026. (dalje u tekstu: NPOO) te su financirana od strane Europske unije kroz Mehanizam za oporavak i otpornost u okviru „EU sljedeće generacije“ (*engl. NextGenerationEU*) (dalje u tekstu: NPOO sredstva). NPOO sredstva HBOR ulaže u svoje ime, a za račun Republike Hrvatske (dalje u tekstu: RH).

Cilj pokretanja Programa ulaganja u instrumente vlasničkog i kvazi-vlasničkog financiranja – NPOO (dalje u tekstu: Program) je poboljšanje dostupnosti i diverzifikacija izvora financiranja za hrvatska poduzeća. HBOR će Program provoditi ulaganjem NPOO sredstava u prihvatljive alternativne investicijske fondove (dalje u tekstu: AIF-ovi ili u jednini: AIF) ili u prihvatljiva su-ulaganja s AIF-ovima (dalje u tekstu: Su-ulaganja ili u jednini: Su-ulaganje), a koji će dalje vršiti ulaganja u Krajnje korisnike (kako su niže definirani).

HBOR ima na raspolaganju sredstva NPOO-a u iznosu od 29.862.632 EUR.

Za provedbu Programa HBOR će se obvezati na uplatu do 26.000.000 EUR u AIF-ove odabrane u okviru javnog poziva na iskazivanje interesa koji je objavio Europski investicijski fond (dalje u tekstu: EIF) u svrhu odabira Financijskih posrednika (https://www.eif.org/what_we_do/resources/croatian-growth/index) (dalje u tekstu: Posebni poziv).

Osim gore navedenog iznosa, HBOR će se obvezati na uplatu do 1.562.632 EUR HBOR-u prihvatljivim AIF-ovima i / ili Su-ulaganjima s ciljem ulaganja u početnu fazu razvoja poduzetnika (*engl. Start-up*). HBOR će za navedeni iznos objaviti zaseban javni poziv za iskazivanje interesa.

1. AIF-ovi i Su-ulaganja Prihvatljivi AIF-ovi:

- (i) AIF-ovi u postupku osnivanja, koje EIF odabere temeljem poziva na iskazivanje interesa i čija strategija uključuje obvezu ulaganja u klimatske mjere i održivost okoliša (*engl. Climate Action and Environmental Sustainability*) sukladno smjernicama EIF-a (https://www.eif.org/news_centre/publications/climate-action-sustainability-criteria.htm), i to najmanje 25% iznosa koji će se pozvati na uplatu za ulaganja na razini cijelog portfelja svih AIF-ova u koje će se ulagati temeljem EIF-ovog Posebnog poziva ili
- (ii) AIF-ovi u postupku osnivanja ili postojeći AIF-ovi, kojima je ulagatelj EIF;
- (iii) imaju definirano investicijsko razdoblje (razdoblje provedbe Ulaganja) u skladu s tržišnom praksom (uobičajeno je 5 godina, uz mogućnost produžetka trajanja sukladno ugovornoj dokumentaciji AIF-ova);
- (iv) imaju ograničeno trajanje (uobičajeno ne prelazi 10 godina, uz mogućnost produžetka trajanja sukladno ugovornoj dokumentaciji AIF-ova);
- (v) su osnovani u EU (ili će biti osnovani u EU).

Prihvatljiva Su-ulaganja HBOR-a i AIF-a i/ili drugih prihvatljivih Ulagatelja u prihvatljivog Krajnjeg korisnika, u pravilu, putem društva posebne namjene (*engl. special purpose vehicle*) su:

- (i) su-ulaganja uz AIF-ove u kojima je ulagatelj EIF;
- (ii) ona čije planirano trajanje ne prelazi 10 godina, uz mogućnost produžetka trajanja sukladno ugovornoj dokumentaciji Su-ulaganja;
- (iii) osnovana u EU (ili će biti osnovana u EU).

2. Financijski posrednici

Financijski posrednici su društva koja upravljaju AIF-om ili druge pravne osobe koje savjetuju AIF i/ili društvo posebne namjene s ciljem provedbe ulaganja u vlasničko i kvazi-vlasničko financiranje Krajnjih korisnika.

HBOR će razmatrati Financijske posrednike koji zadovoljavaju sljedeće uvjete (kriterije prihvatljivosti):

- (i) osiguravaju ulaganje prihvatljivih privatnih Ulagatelja (prihvatljivi privatni Ulagatelji su navedeni niže u točki 3.) u minimalnom iznosu 30% ukupne veličine svakog AIF-a ili Su-ulaganja u koja se ulažu NPOO sredstva;
- (ii) članovi upravljačkog tima Financijskog posrednika ulažu vlastita sredstva u AIF ili Su-ulaganje;
- (iii) posluju sukladno dobroj praksi i komercijalnim ciljevima te ulažu u financijski održive projekte, sukladno vlastitoj procjeni, odredbama ovog Programa i javnog poziva na iskazivanje interesa (ako se odabiru u okviru tog poziva);
- (iv) u skladu s investicijskom strategijom AIF-a, imaju namjeru uložiti najmanje 70%¹ iznosa koje će pozvati na uplatu za ulaganja na razini AIF-a u Krajnje korisnike koji su, u trenutku prvog ulaganja AIF-a u njih, osnovani u RH i:
 - najveći dio poslovanja obavljaju u RH, i/ili
 - planiraju ulaganje kojim će započeti dugoročno poslovanje u RH (npr. naznačeno značajnom radnom snagom u RH ili na drugi način);
- (v) nude jednake uvjete za sve Ulagatelje (*pari-passu* načelo);
- (vi) Financijski posrednik i AIF moraju biti osnovani u EU (ili će biti osnovani u EU);
- (vii) Financijski posrednik mora osigurati prisutnost na tržištu RH osnivanjem podružnica ili ureda u RH s odgovarajućim timom, koji uključuje investicijske stručnjake smještene u RH koji su u mogućnosti djelovati u hrvatskom poslovnom okruženju (uključujući odgovarajuće poznavanje jezika) za cijelo vrijeme trajanja AIF-a i/ili Su-ulaganja.

Kod odabira Financijskih posrednika prednost će imati oni posrednici koji:

- (i) imaju razvijen ili razvijaju ili su voljni razviti ESMS (Sustav upravljanja okolišem i društvom) ili ESG (Okoliš, društvo i upravljanje) okvir koji će se koristiti tijekom životnog ciklusa AIF-a ili minimalno tijekom faze u kojoj se koristi doprinos iz NPOO sredstava;
- (ii) posluju u skladu s načelima rodne ravnopravnosti.

Potencijalni Financijski posrednici moraju se uskladiti s dobrim praksama na tržištu i regulatornim zahtjevima vezano za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma, dobro upravljati poreznim politikama te transparentno upravljati proizvodima vlasničkog financiranja.

Pri razmatranju Financijskih posrednika, HBOR će provesti dubinsku analizu Financijskih posrednika s aspekta provedbe mjera, radnji i postupaka radi sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma (dalje u tekstu: SPNFT) sukladno svojim internim aktima i procedurama.

U slučaju Su-ulaganja, primjenjivi kriteriji navedeni u ovom Programu odnose se na AIF uz kojeg se provodi Su-ulaganje. Su-ulaganja je moguće provesti u Krajnje korisnike koji su osnovani u RH i:

- najveći dio poslovanja obavljaju u RH, i/ili

¹ U slučaju Su-ulaganja AIF uz koji se provodi Su-ulaganje ne mora udovoljavati ovom kriteriju.

-
- planiraju ulaganja kojim će započeti dugoročno poslovanje u RH (npr. naznačeno značajnom radnom snagom u RH ili na drugi način).

3. Ulagatelji

Ulagatelji su HBOR, EIF i prihvatljivi privatni Ulagatelji.

Prihvatljivim privatnim Ulagateljima smatraju se:

- (i) financijske institucije u većinskom privatnom vlasništvu (ulaganje na vlastiti rizik i iz vlastitih sredstava);
 - (ii) fondovi fondova:
 - a. koji su klasificirani kao alternativni investicijski fondovi prema Direktivi o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova²,
 - b. koji su pod upravljanjem ili savjetovanjem neovisnog upravljačkog tima,
 - c. čiji većinski pokrovitelji nisu države članice ili nacionalne razvojne banke ili institucije ili EIF ili Europska investicijska banka;
 - (iii) privatne zaklade i fondovi;
 - (iv) obiteljski uredi i poslovni anđeli;
 - (v) korporativni investitori u većinskom privatnom vlasništvu;
 - (vi) osiguravajuća društva;
 - (vii) mirovinski fondovi;
 - (viii) privatne osobe;
 - (ix) akademske institucije (uključujući privatne istraživačke ustanove i sveučilišta) koja ulažu iz vlastitih sredstava proizašlih iz njihove komercijalne aktivnosti;
- ukoliko ne dobivaju nikakav javni poticaj u svrhu ulaganja u AIF ili Su-ulaganja u koja će uložiti sredstva.

4. Krajnji korisnici

Ciljana skupina su mikro, mala i srednja poduzeća³ te poduzeća srednje tržišne kapitalizacije (do 3.000 zaposlenih).

Prihvatljivi Krajnji korisnici su oni s kojima je moguće ostvariti ulaganje u odgovarajućim ulagačkim razvojnim fazama poduzeća. Za strategije AIF-a i/ili Su-ulaganja prihvatljivi su Krajnji korisnici u sljedećim ulagačkim razvojnim fazama poduzeća, sukladno definicijama Invest Europe⁴ (<https://www.investeurope.eu/>):

- Za ulaganje HBOR-a u iznosu do 1.562.632 EUR bit će objavljen zaseban poziv za iskazivanje interesa za ulaganja u poduzeća u:
 - početnoj fazi razvoja (engl. *Start-up*)
- Za ulaganje HBOR-a u iznosu do 26.000.000 EUR za koje je EIF na svojim mrežnim stranicama objavio Poziv za odabir društva za upravljanje fondovima rizičnog kapitala za ulaganja u poduzeća u:
 - kasnoj fazi razvoja (engl. *Later stage venture*),
 - fazi rasta (engl. *Growth capital*),
 - fazi zamjene kapitala (engl. *Replacement capital*),
 - fazi preuzimanja (engl. *Buyout*).

² DIREKTIVA 2011/61/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010

³ Sukladno Preporuci Europske komisije 2003/361/EC od 6. svibnja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih poduzetnika (SL L 124, 20.5.2003.).

⁴ Invest Europe research methodology and definitions <https://www.investeurope.eu/media/2784/invest-europe-research-methodology-and-definitions.xlsx>

-
- Za detaljnu definiciju prihvatljivih i neprihvatljivih Krajnjih korisnika pogledati Opće kriterije prihvatljivosti za instrumente vlasničkog i kvazi-vlasničkog financiranja [ovdje](#)).
-

5. Namjena i uvjeti ulaganja Iz sredstava AIF-ova i/ili Su-ulaganja provodit će se vlasnička ili kvazi-vlasnička ulaganja u Krajnje korisnike.

Financijski posrednici dužni su kod ulaganja u Krajnje korisnike provesti sve potrebne procjene tako da takvo ulaganje ne nanosi bitnu štetu (*engl. Do No Significant Harm*; skraćeno: DNSH) ekološkim ciljevima EU u smislu načela nenanošenja bitne štete sukladno članku 17. Uredbe (EU) 2020/852⁵. Kako bi bili u skladu s načelom nenanošenja bitne štete, Financijski posrednici će primjenjivati odredbe:

- (i) Tehničkih smjernica za DNSH u okviru Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost⁶;
- (ii) Tehničkih smjernica o provjeri održivosti u okviru InvestEU, gdje je prikladno i primjenjivo⁷;
- (iii) bilo koji drugi provedbeni okvir, smjernice i/ili prakse/standarde o načelu nenanošenja bitne štete koje su razvile relevantne institucije EU-a, kao što je EIF.

Lista neprihvatljivih aktivnosti Krajnjih korisnika (dalje u tekstu: Lista neprihvatljivih aktivnosti):

- 1) aktivnosti kojima se ograničavaju pojedinačna prava i slobode ili kojima se krše ljudska prava,
 - 2) u području obrambenih aktivnosti - uporaba, razvoj ili proizvodnja proizvoda i tehnologija koji su zabranjeni važećim međunarodnim pravom,
 - 3) proizvodi i djelatnosti povezane s duhanom (proizvodnja, distribucija, prerada i trgovina),
 - 4) aktivnosti izuzete iz financiranja u skladu s odgovarajućim odredbama Uredbe Horizon Europe⁸: istraživanje kloniranja ljudi u reproduktivne svrhe; aktivnosti namijenjene modificiranju genetskog nasljeđa ljudskih bića, koje bi mogle dovesti do toga da takve promjene postanu nasljedne; i aktivnosti na stvaranju ljudskih embrija isključivo u svrhu istraživanja ili u svrhu pribavljanja matičnih stanica, uključujući somatski nuklearni transfer stanica (SCNT),
 - 5) kockanje (uključujući proizvodne, građevinske, distribucijske, prerađivačke, trgovinske ili softverske aktivnosti vezane uz kockanje),
 - 6) trgovina seksualnim uslugama i srodna infrastruktura, uključujući usluge i medije vezane uz trgovinu seksualnim uslugama,
 - 7) aktivnosti koje uključuju žive životinje u pokusne i znanstvene svrhe ako se ne može zajamčiti usklađenost s Europskom konvencijom o zaštiti kraljevnjaka koja se koristi u pokusne i druge znanstvene svrhe,
 - 8) djelatnost razvoja nekretnina, kao što je aktivnost čija je jedina svrha obnova i ponovni zakup ili ponovna prodaja postojećih zgrada, kao i izgradnja novih
-

⁵ UREDBA (EU) 2020/852 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32020R0852&from=EN>

⁶ Obavijest Komisije Tehničke smjernice o primjeni načela nenanošenja bitne štete u okviru Uredbe o Mehanizmu za oporavak i otpornost (2021/C 58/01) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0218\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0218(01)&from=EN)

⁷ OBAVIJEST KOMISIJE Tehničke smjernice o provjeri održivosti u okviru fonda InvestEU (2021/C 280/01) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0713\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0713(02)&from=EN)

⁸ UREDBA (EU) 2021/695 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 28. travnja 2021. o uspostavi Okvirnog programa za istraživanja i inovacije Obzor Europa, o utvrđivanju pravila za sudjelovanje i širenje rezultata te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1290/2013 i (EU) br. 1291/2023 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0695>

-
- objekata namijenjenih prodaji (ulaganja u projekte energetske učinkovitosti ili socijalnog stanovanja nisu isključena),
- 9) financijske aktivnosti poput kupnje ili trgovanja financijskim instrumentima. Posebno će se isključiti aktivnosti usmjerene na otkup ili zamjenu kapitala poduzeća sa ciljem isključivog preuzimanja imovine poduzeća (eng. *asset stripping*),
- 10) aktivnosti zabranjene primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom,
- 11) izgradnja, adaptacija, pogon ili razgradnja nuklearnih elektrana,
- 12) aktivnosti i imovina koje se odnose na fosilna goriva, uključujući daljnju upotrebu⁹,
- 13) aktivnosti i imovina u okviru EU-ova sustava za trgovanje emisijama (ETS),
- 14) aktivnosti i imovina povezane s odlaganjem otpada na odlagališta otpada, spalionice¹⁰ i postrojenja za mehaničku biološku obradu¹¹,
- 15) aktivnosti i imovina kod kojih dugotrajno odlaganje otpada može naštetiti okolišu,
- 16) sve aktivnosti koje nije dopušteno financirati potporama iz relevantnih uredbi o državnim potporama poput GBER-a¹², ABER-a¹³, de minimis¹⁴ i ostalih propisa primjenjivih na ovaj Program,
- 17) ostale aktivnosti isključene Općim kriterijima prihvatljivosti za instrumente vlasničkog i kvazi-vlasničkog financiranja.

Krajnji korisnici, koji su u prethodnoj financijskoj godini ostvarili više od 10 % svojih prihoda aktivnostima ili od imovine iz točaka 12., 13., 14. i 15. gore naznačene Liste neprihvatljivih aktivnosti, obvezat će se na objavu planova za zelenu tranziciju.

Krajnji korisnici koji se bave gore navedenim aktivnostima (Lista neprihvatljivih aktivnosti) nisu prihvatljivi za ulaganja iz NPOO sredstava.

HBOR zadržava pravo izmijeniti i dopuniti Listu neprihvatljivih aktivnosti. Lista neprihvatljivih aktivnosti, s naknadnim izmjenama i dopunama iste, se objavljuje na mrežnoj stranici HBOR-a ([ovdje](#)).

6. Ciljevi ulaganja

Cilj ulaganja sredstava ovog Programa je:

- poboljšanje dostupnosti vlasničkog i kvazi-vlasničkog kapitala poduzetnicima u RH, s posebnim naglaskom na MSP-ove te poduzeća srednje tržišne kapitalizacije te
- provođenje ulaganja u okolišno održive projekte i projekte koji ublažavaju utjecaj na klimu i klimatske promjene sukladno Posebnom pozivu EIF-a.

⁹ Osim projekata u okviru ovog Programa u području proizvodnje električne energije i/ili topline te s tim povezane infrastrukture za prijenos i distribuciju, u kojima se upotrebljava prirodni plin, koji su u skladu s uvjetima iz Priloga III. Tehničkim smjernicama za primjenu načela nenanošenja bitne štete (2021/C58/01).

¹⁰ To se izuzeće ne primjenjuje na djelovanja u okviru ove mjere u postrojenjima koja su isključivo namijenjena obradi nereciklabilnog opasnog otpada ni na postojeća postrojenja, u kojima su djelovanja u okviru ove mjere namijenjena povećanju energetske učinkovitosti, hvatanju ispušnih plinova radi skladištenja ili uporabu ili oporabu materijala iz pepela za spaljivanje, pod uvjetom da takva djelovanja u okviru ove mjere ne dovode do povećanja kapaciteta postrojenja za obradu otpada ili produljenja životnog vijeka postrojenja; za što postoje dokazi na razini postrojenja.

¹¹ To se izuzeće ne primjenjuje na djelovanja u okviru ove mjere u postojećim postrojenjima za mehaničko-biološku obradu, ako su djelovanja u okviru ove mjere namijenjena povećanju energetske učinkovitosti ili naknadnoj ugradnji odvojenog otpada u postupke recikliranja radi kompostiranja biootpada i anaerobne digestije biološkog otpada, pod uvjetom da takva djelovanja u okviru ove mjere ne dovode do povećanja kapaciteta postrojenja za obradu otpada ili produljenja životnog vijeka postrojenja; za što postoje dokazi na razini postrojenja.

¹² UREDBA KOMISIJE (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija potpora spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora

¹³ UREDBA KOMISIJE (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014. o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni Članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije

¹⁴ UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1407/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore

7. Uvjeti ulaganja u AIF-ove i Su-ulaganja	<p>Ulaganje HBOR-a provodi se obično kod osnivanja AIF-a ili Su-ulaganja.</p> <p>Ulaganje NPOO sredstava (HBOR-ovo ulaganje) mora biti pari-passu (tj., engl. „<i>like risk like reward</i>“) u odnosu na ulaganja drugih ulagatelja. Pretpostavlja se da je ulaganje izvršeno u skladu sa spomenutim zahtjevom načela pari-passu ako ulagači u istoj klasi rizika ulažu pod jednakim ekonomskim uvjetima i imaju istu razinu podređenosti ili nadređenosti.</p> <p>HBOR će ulagati NPOO sredstva u AIF-ove i/ili Su-ulaganja pod uvjetom da ugovorna dokumentacija temeljem koje će HBOR provoditi ulaganja NPOO sredstava bude prihvatljiva za HBOR.</p>
8. Način ulaganja	<p>Ulaganja u Krajnje korisnike provode se neizravno, preko AIF-a ili Su-ulaganja kojim upravlja Financijski posrednik (obuhvaća strukture koje uključuju holding kompanije kojima upravlja Financijski posrednik).</p>
9. Iznos ulaganja	<p>HBOR ima na raspolaganju sredstva NPOO-a u iznosu od 29.862.632 EUR.</p> <p>Za provedbu Programa HBOR će se obvezati na uplatu 26.000.000 EUR u AIF-ove odabrane putem Posebnog poziva u svrhu odabira Financijskih posrednika (https://www.eif.org/what_we_do/resources/croatian-growth/index).</p> <p>Osim gore navedenog iznosa, HBOR će se obvezati na uplatu do 1.562.632 EUR HBOR-u prihvatljivim AIF-ovima i / ili Su-ulaganjima s ciljem ulaganja u početnu fazu razvoja poduzetnika (engl. <i>Start-up</i>). HBOR će za navedeni iznos objaviti zaseban javni poziv za iskazivanje interesa.</p>
10. Valuta ulaganja	EUR
11. Prinos ulaganja	<p>HBOR će kroz odabir Financijskih posrednika težiti postizanju pozitivnog prinosa na uložena sredstva ovog Programa u smislu pozitivne interne stope povrata na uložena sredstva (IRR u %) i ukupnog povrata višeg iznosa sredstava u odnosu na uložena sredstva (multiplikator) temeljem HBOR-ove obveze na uplatu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osnivačkom dokumentacijom AIF-ova definira se prioritetni povrat prinosa za Ulagatelje, dok se povrati iznad te razine prinosa dijele između Ulagatelja i Financijskog posrednika. • Uvjeti Su-ulaganja se dogovaraju na pojedinačnoj osnovi.
12. Naknade i troškovi	<p>Kod ugovaranja obveze na uplatu Ulagatelja u AIF ili Su-ulaganje, sredstva za provedbu ulaganja u Krajnje korisnike i troškovi upravljanja te drugi troškovi AIF-ova i/ili Su-ulaganja uključeni su u ukupan ugovoreni iznos preuzete obveze na uplatu ulagatelja.</p>
13. Razdoblje provedbe Programa	<p>Razdoblje provedbe Programa je do iskorištenja sredstava, a najkasnije do 30.06.2026. godine do kada HBOR može ugovarati obvezu na uplatu u AIF i/ili Su-ulaganja.</p> <p>Razdoblje dostupnosti započinje objavom uvjeta Programa na HBOR-ovoj web stranici, a traje do kraja razdoblja provedbe.</p>

	AIF-ovima i/ili Su-ulaganjima se i nakon isteka razdoblja provedbe Programa uplaćuju sredstva s osnove preostale obveze na uplatu Ulagatelja za ulaganja, naknade, troškove i ostale izdatke i davanja, sukladno strategiji AIF-a i/ili Su-ulaganja te ugovorno preuzetim obvezama.
14. Rok i način povrata uložених sredstava	Povrati uložених sredstava ulagateljima izvršavaju se nakon raspolaganja ulaganjima (prodaje, dezinvestiranja ulaganja).
15. Ostalo	<p>Ugovorna dokumentacija, temeljem koje će HBOR provoditi ulaganja NPOO sredstava u AIF ili Su-ulaganje, uključivat će, između ostalog:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prava HBOR-a na uvid u dokumentaciju AIF-ova i Su-ulaganja neophodnu za praćenje i reviziju utroška NPOO sredstava; - obvezu čuvanja dokumentacije o korištenju sredstava Programa; - obveze vezano za vidljivost Programa i ulaganja NPOO sredstava; - mogućnosti transfera udjela u AIF-ovima i Su-ulaganjima na druge osobe ukoliko to zatraži HBOR; - osiguravanje pristupa prostorijama i dokumentaciji Financijskih posrednika i Krajnjih korisnika o ulaganju sredstava Programa za osoblje Europske komisije, Europskog ureda za borbu protiv prijevара (OLAF), Ureda Europskog javnog tužitelja (EPPO), Europskog revizorskog suda, nadležnih ministarstava i HBOR-a te ostalih tijela RH i EU kojima je u nadležnosti provjera valjanosti korištenja sredstava Programa ili imaju zakonski definirano pravo provjere poslovanja AIF-ova, Su-ulaganja ili Krajnjih korisnika. S tom svrhom, Financijski posrednici trebaju uključiti odgovarajuće odredbe u ugovore o ulaganju u Krajnje korisnike.
16. Povezani dokumenti / Privici	<p>Opći kriteriji prihvatljivosti za instrumente vlasničkog i kvazi-vlasničkog financiranja (ovdje).</p> <p>Politika ulaganja u vlasnički kapital i kvazi-vlasnički kapital (https://www.hbor.hr/politika-ulaganja-u-vlasnicki-kapital-i-kvazi-vlasnicki-kapital/)</p>

Program ulaganja primjenjuje se od 14.12.2023. godine.

HBOR-ova obveza na ulaganje NPOO sredstava u AIF-ove i/ili Su-ulaganja može se ugovarati do iskorištenja raspoloživih sredstava, a najkasnije do 30.6.2026. godine.